

Nr 57

Utlåtande i anledning av väckta motioner om viss respittid efter uppördsterminens utgång för inbetalning av arbetsgivaravgift enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 485 i första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* samt nr 550 i andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.*

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att vid uppörd av avgifter enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension den skattskyldige skall äga rätt att — i likhet med vad som gäller i fråga om inbetalning av källskatt — under en viss respittid efter uppördsterminens utgång, t. ex. sex dagar, inbetala arbetsgivaravgiften jämte en speciell restavgift».

Gällande bestämmelser m. m.

Avgift till tilläggspensioneringen erlägges i fråga om inkomst av anställning av arbetsgivaren och i fråga om inkomst av annat arbete av den försäkrade själv. Avgifterna beräknas i princip på den del av inkomsten som överstiger basbeloppet. I fråga om arbetsgivaravgifter tillämpas detta i huvudsak så, att arbetsgivaravgiften beräknas på den sammanlagda lönesumman, minskad med produkten av basbeloppet och antalet anställda. Därvid räknas den som varit anställd på heltid under hela året såsom en anställd, den som varit anställd på heltid under en månad såsom en tolfdedels anställd, den som varit anställd på halvtid under hela året såsom en halv anställd o. s. v. I fråga om avgifter, som skall erläggas på grund av inkomst av annat förvärvsarbete, sker beräkningen på den pensionsgrundande inkomsten, i vad denna härrör från annat förvärvsarbete.

Arbetsgivare, vilkas sammanlagda arbetsgivaravgifter uppgår till högst 1 000 kronor, påföres avgifterna på debetsedeln för slutlig skatt därest riksförsäkringsverket icke annat bestämt. Övriga arbetsgivare har att preliminärt erlägga arbetsgivaravgiften i delbelopp, som förfaller till betalning senast den adertonde i envar av månaderna februari, april, juni, augusti, oktober och december. Räkning å hela det avgiftsbelopp en arbetsgivare har att erlägga under ett år översändes från riksförsäkringsverket senast den adertonde januari samma år.

Av 26 § *förordningen den 18 december 1959 angående uppörd av avgifter*

enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension m. m. framgår, att riksförsäkringsverket får, när synnerliga skäl föreligger därtill, medgiva anstånd med erläggande av påfört avgiftsbelopp, som uppbäres av anstalten och förfaller till betalning efter det ansökan om anstånd gjorts. Anståndstiden får bestämmas till längst två månader. Sedan anstånd beviljats får under anståndstiden beloppet icke indrivnas och restavgift icke uttagas. Det åligger riksförsäkringsverket att efter den adertonde i respektive uppbörds-månad upprätta och till vederbörande länsstyrelse för indrivning överlämna uppgift över de avgiftsbelopp, som icke erlagts inom föreskriven tid. Vad i *uppbördsförordningen den 5 juni 1953* stadgas om restavgift, indrivning och redovisning av restförd skatt samt avkortning och avskrivning av skatt skall äga motsvarande tillämpning på arbetsgivaravgift till tilläggspensioneringen.

Skatt förfaller till betalning under uppbördstermin. Sådan termin infaller från och med den sjätte till och med den trettonde i månaderna mars, maj, juli, september, november och januari. Skatten skall betalas å postanstalt eller bank. Arbetsgivare med minst två anställda och annan arbetsgivare beträffande vilken länsstyrelsen så bestämt må erlägga innehållna preliminärskatter senast den adertonde i förfallomånaden. Annan arbetsgivare skall erlägga samma skatter under uppbördsterminen, d. v. s. senast den trettonde. Har han försummat detta äger han att senast den adertonde i uppbörds-månaden medelst skatteanvisning erlägga skatten, därvid han måste erlägga särskild avgift beroende på det oguldna skattebeloppets storlek. Om skatt icke erlagts inom de nämnda tiderna indrivs skatten tillika med restavgift uppgående till fyra procent å det oguldna beloppet.

Socialförsäkringens administrationsnämnd, vars förslag (SOU 1959:12) ligger till grund för reglerna om uppbörd av arbetsgivaravgifter, har uttalat att den adertonde i månaderna februari, april, juni, augusti, oktober och december är att föredraga såsom senaste inbetalningsdag för arbetsgivaravgifter med hänsyn till att arbetsgivare med minst två anställda skall inbetala sina anställdas källskatt senast nämnda dag i de mellanliggande månaderna.

Motionerna

Motionärerna har anfört:

Under det gångna året har enligt uppgift åtskilliga tusen arbetsgivare av skilda skäl icke erlagt delbeloppen inom föreskriven tid men väl strax därefter. Någon möjlighet för riksförsäkringsanstalten att på eget initiativ medgiva befrielse från skyldighet att erlägga restavgift med 4 procent på det belopp, som skulle ha erlagts den 18:e i uppbörds-månaden, har ej förelegat.

Följden har blivit att åtskilliga arbetsgivare under året blivit avkrävda dessa restavgifter av indrivningsmyndigheten långt efter det att avgifterna erlagts. I de fall då avgifterna inbetalts några dagar efter sista betalningsdagen synes anstalten efter framställning från arbetsgivaren ha medgivit viss nedsättning av restavgiften, om ej denna varit alltför låg.

Det måste för många arbetsgivare, som alltid velat göra rätt för sig men

som genom ett tillfälligt förbiseende, kanske beroende på hastigt påkommen sjukdom, semestertider eller nu senast julbrådskan hos många affärsföretag, försummat verkställa avgiftsinbetalning i rätt tid, framstå såsom obilligt och i vissa fall även förnedrande att restavgift inte blott utkrävts utan att kravet också framförs av indrivningsmyndigheten.

Av psykologiska skäl borde andra former för restavgiftens uppbärande tagas under övervägande. Det kan i detta sammanhang erinras om att skatt, som ej erlagts under uppbördstermin, kan av den skattskyldige inbetalas genom posten medelst skatteanvisning senast sex dagar efter uppbördsterminens utgång, varvid en viss restavgift skall läggas till skattebeloppet. Vid en sådan mera obetydlig försummelse i fråga om skatteinbetalning inom viss angiven tid behöver icke indrivningsmyndigheten belastas med ett speciellt restavgiftsuttag med åtföljande administrativa besvär. Motsvarande anordning borde också kunna genomföras beträffande erläggande av restavgift vid kortare tids försening av inbetalning av sådan arbetsgivaravgift, som uppbäres av riksförsäkringsanstalten. Nuvarande system är irriterande för arbetsgivare, som flera månader efter det att de inbetalt en arbetsgivaravgift får en överraskande indrivning av restavgift. Denna kan bli så stor att straffet för försumligheten, som kan röra sig om ett par dagars försening, icke kan anses stå i rimlig proportion till försumligheten. Systemet med att låta indrivningsmyndigheterna ingripa för att utkräva denna restavgift drar med sig ökad arbetsbörda för dessa. Skulle riksförsäkringsanstalten åläggas uttaga restavgift torde detta kunna ske utan större administrativa besvär med de kontorstekniska hjälpmedel, som ämbetsverket enligt uppgift numera förfogar över. Större delen av restavgifterna skulle säkerligen också komma att av arbetsgivarna inbetalas till anstalten utan någon särskild anmaning.

Utskottet

Avgift till tilläggspensioneringen erlägges för inkomst av arbetsanställning av arbetsgivaren och för annat förvärvsarbete av den försäkrade själv. Arbetsgivaravgiften beräknas på visst sätt på den sammanlagda lönesumma, som arbetsgivaren utbetalar till sina anställda. Arbetsgivare, vilkas arbetsgivaravgifter uppgår till högst 1 000 kronor, debiteras i regel avgifterna på debetsedeln för slutlig skatt. Övriga arbetsgivare har att preliminärt erlägga arbetsgivaravgiften i delbelopp, som förfaller till betalning senast den adertonde i envar av månaderna februari, april, juni, augusti, oktober och december. I sådana fall översändes räkning å hela avgiftsbeloppet från riksförsäkringsverket senast den adertonde januari samma år. Riksförsäkringsverket får, när synnerliga skäl föreligger därtill, medgiva anstånd med erläggande av påfört avgiftsbelopp. Riksförsäkringsverket skall efter den adertonde i respektive uppbördsmånad upprätta och till vederbörande länsstyrelse för indrivning överlämna uppgift över de avgiftsbelopp, som icke erlagts inom föreskriven tid. Vid indrivningen uttages sedvanlig restavgift.

I motionerna har yrkats sådan ändring av bestämmelserna, att vid uppbörd av avgifter enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension den avgiftsskyldige skall äga rätt att under en viss respittid efter uppbördster-

minens utgång, t. ex. sex dagar, inbetala arbetsgivaravgiften jämte en speciell restavgift.

Motionärerna har framhållit, att många arbetsgivare under det föregående året av olika skäl icke erlagt delbeloppen inom föreskriven tid men väl strax därefter. Dessa arbetsgivare har i flera fall blivit avkrävda restavgifter av indrivningsmyndigheten långt efter det att arbetsgivaravgifterna betalats. Enligt motionärernas uppfattning borde det finnas möjlighet att med erläggande av en mindre respitavgift inbetala arbetsgivaravgiften under någon tid, förslagsvis sex dagar, efter förfallodagen. Motionärerna hänvisar till att sådan möjlighet finnes för arbetsgivare beträffande innehållna preliminärskatter. Därigenom skulle, framhåller motionärerna, arbetsgivarna vid fall av ringa försummelse slippa obehaget att restavgift uttages genom indrivningsmyndigheternas försorg.

Motionärerna har hänvisat till reglerna för uppbörd av skatt. Enligt dessa regler förfaller skatt till betalning under uppbördstermin. Sådan termin infaller från och med den sjätte till och med den trettonde i månaderna mars, maj, juli, september, november och januari. Arbetsgivare med minst två anställda och annan arbetsgivare beträffande vilken länsstyrelsen så bestämt må dock erlägga innehållna preliminärskatter senast den adertonde i förfallomånaden. Annan arbetsgivare har icke sådan rätt men har möjlighet att senast den adertonde i uppbörds månaden erlägga skatten jämte en respitavgift, som uppgår till viss procent av det oguldna beloppet. Om skatt icke erlagts inom de nämnda tiderna indrives skatten tillika med restavgift uppgående till fyra procent å det oguldna beloppet.

Sista dag i månaden för inbetalning av källskatt utgör sålunda för ett stort antal arbetsgivare den adertonde. Övriga arbetsgivare — de med endast en anställd — kan därjämte med erläggande av respitavgift dröja med skatteinbetalningen till denna dag. Sista dag för inbetalning av arbetsgivaravgifter, som icke påföres debetsedel, utgör för samtliga arbetsgivare också den adertonde, låt vara i de mellanliggande månaderna. Ett genomförande av motionärernas förslag skulle därför medföra olika slutdata för inbetalning av skatt och inbetalning av arbetsgivaravgifter. En sådan konsekvens finner utskottet icke önskvärd. Utskottet kan på grund därav icke biträda motionsyrkandet.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motioner, I: 485 och II: 550, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 2 november 1961

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Strand, Nils Elowsson, Axel Svensson, fru Hamrin-Thorell, fru Carlqvist, fru Svensson*, herrar Birke* och Nyman;

från a n d r a kammaren: herrar Anderson i Sundsvall, Rimmerfors, Odhe, Bengtsson i Varberg, fru Gunne, herrar Johansson i Södertälje, Fredriksson och Gustavsson i Alvesta.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Anderson* i Sundsvall.